[2024] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 543: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 961

ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ

ਬਨਾਮ

ਅੰਜੂ ਜੈਨ

(2024 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 14277-14278)

10 ਦਸੰਬਰ 2024

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ* ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਬੀ. ਵਰਲੇ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਆਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸਲੀਅਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ।

ਸਿਰਲੇਖ

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 - ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਮਾਤਰਾ - ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ - ਵਧੇ ਹੋਏ ਅੰਤਰਿਮ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪਿਛਲੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਟੇ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ - ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸੁਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀ - ਧਿਰਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ ਅੰਤਰਿਮ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ - ਇਹ ਤੱਥ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ - ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਹੁਣ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬੇਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇ ਕੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ - ਸਖਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਪੈਮਾਨੈਂਟ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫਾਰਮੂਲਾ-

---

* ਲੇਖਕ

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪੁੰਨ ਬੈਂਕਰ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਵਿਜ਼ਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਅਨੁਮਾਨਤ ਤਨਖਾਹ ਲਗਭਗ 50,000 ਏਈਡੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਲਗਭਗ 10 ਤੋਂ 12 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ - 2010 ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਡੀਮੈਟ ਖਾਤੇ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ, ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ, 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਰਕਮ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਬਕਾਇਆ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਕਿਉਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਧਨ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ (ਰੁਪਏ) ਦੀ ਰਕਮ ਬੇਟੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਕ ਕਰੋੜ) ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ. [ਪਾਰਸ 27, 31, 34, 36, 40, 41]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਅਜੈ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਚਐਨ, ਰਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ [2007] 13 ਐਸਸੀਆਰ 298: **(2008) 2 ਐਸਸੀਸੀ 507;** *ਰਜਨੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਨੇਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ* [2020] 13 ਐਸਸੀਆਰ 1093: **(2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ 32;** *ਸ਼ਿਲਪਾ ਸੈਲੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਰੁਣ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ* [2023] 5 ਐਸਸੀਆਰ 165: **(2022) 15 ਐਸਸੀਸੀ 754;** *ਕਿਰਨ ਜੋਤ ਮੈਨੀ ਬਨਾਮ ਅਨੀਸ਼ ਪ੍ਰਮੋਦ ਪਟੇਲ* [2024] 7 ਐਸਸੀਆਰ 942: **(2024) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1724;** *ਅਸ਼ੋਕ ਹੁਰਾ ਬਨਾਮ ਰੂਪਾ ਬਿਪਿਨ ਜ਼ਵੇਰੀ* [1997] 2 ਐਸਸੀਆਰ 875 : **(1997) 4 ਐਸਸੀਸੀ 226;** *ਹਿਤੇਸ਼ ਭਟਨਾਗਰ ਬਨਾਮ ਦੀਪਾ ਭਟਨਾਗਰ* [2011] 6 ਐਸਸੀਆਰ 118 : **(2011) 5 ਐਸਸੀਸੀ 234;** *ਵਿਨੀ ਪਰਮਵੀਰ ਪਰਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪਰਮਵੀਰ ਪਰਮਾਰ* [2011] 9 ਐਸਸੀਆਰ 371: **(2011) 13 ਐਸਸੀਸੀ 112;** *ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਸਰਲਾ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਅਗਰਵਾਲ* [2012] 7 ਐਸਸੀਆਰ 607 : **(2012) 7 ਐਸਸੀਸੀ 288 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955

ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਅੰਜੂ ਜੈਨ

ਕੀਵਰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ; ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ; ਪੈਨਡੈਂਟ ਲਾਈਟ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ; ਤਲਾਕ; ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਰਕਮ; ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ; ਵਿੱਤੀ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ; ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 14277-14278

2018 ਦੇ ਮੈਟਐਪ (ਐਫਸੀ) ਨੰਬਰ 226 ਅਤੇ 2019 ਦੇ 120 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੁਕਤਾ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਵਿਰੇਸ਼ ਬੀ ਸਹਾਰਿਆ, ਉਜਸ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰਾ ਨਰੂਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਤਿਆ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਦਿਤੀ ਗੁਪਤਾ, ਅਕਸ਼ਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਰਿਸ਼ਭ ਮਾਥੁਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੁਕਤਾ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੰਜੇ ਜੈਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਨੂ ਨਰੂਲਾ, ਸਰਫਰਾਜ਼ ਅਹਿਮਦ, ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਸੁਖੀਜਾ, ਨਿਸ਼ੰਕ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਪਲਕ ਜੈਨ, ਰਿਸ਼ੀ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਡਾ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।
2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਐਮਐਟੀ. ਐਪ (ਐਫ.ਸੀ.) 226/2018 ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਏ.ਪੀ.ਪੀ.ਐਲ. 36723/2018 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 01.08.2024 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸੀਐਮ ਏਪੀਪੀਐਲ 4245/2021. ਸੀਐਮ ਏਪੀਪੀਐਲ 51379/2022, ਸੀਐਮ ਏਪੀਪੀਐਲ 52044/2022 ਅਤੇ ਐਮਐਟੀ. ਐਪ (ਐਫ.ਸੀ.) 120/2019. ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 [1] ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਤਹਿਤ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਐਮਐਟੀ. ਐਪ 226/2018 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

---

1 ਐਚਐਮਏ

ਇਸੇ ਆਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਮਏਟੀ.ਐਪ (ਐਫ.ਸੀ.) 120/2019 ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਤਹਿਤ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅੰਤਰਿਮ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਵਾਧਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 1,15,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲੱਖ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 1,45,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲੱਖ 45 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ 13.12.1998 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 28.05.2001 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਜਨਵਰੀ 2004 ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਬੇਟਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 11.05.2004 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਨੇ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) (ਆਈਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 27.05.2004 ਨੂੰ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਬੇਟੇ ਲਈ ਪੈਂਡੈਂਟ ਲਾਈਟ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 20.09.2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 18,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਅਠਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 15,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ 3,000/- ਰੁਪਏ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

4. ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪੀਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, 21.11.2005 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਰਕਮ ਵਧਾ ਕੇ 20,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 15,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ 5,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 1,45,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲੱਖ 45 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਤਨਖਾਹ, ਭੱਤੇ, ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਬੋਨਸ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 4,00,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਟੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਹਨ।

5. ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜੁਲਾਈ 2015 ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅੰਤਰਿਮ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 65,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 50,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆ, ਜੋ 28.02.2009 ਨੂੰ ਵਾਧੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ 15,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਜੁਲਾਈ 2015 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 14.07.2016 ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਬਾਲਗ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ।

6. ਅੰਤਰਿਮ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਟੇ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉਸਦੀ ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਸੀ।

7. ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਨੇ 16.08.2018 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਸਿਰਫ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 28.02.2009 ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਵ, 14.07.2016. ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁੱਖ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਮੁੱਖ ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੇਰੀ ਦੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਵਾਧੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹੱਲ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਟਾਲਮਟੋਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮੇਤ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

8. ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਬੇਟਾ ਵਧ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਵਧੇ ਹੋਏ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਵਧੇ ਹੋਏ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ:

i. 9. 28.02.2009 ਤੋਂ 14.07.2016 ਤੱਕ, ਜਦੋਂ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪੈਂਡੈਂਟ ਲਾਈਟ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 1,15,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲੱਖ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ)

ii. 15.07.2016 ਤੋਂ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ 35,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ 26 ਸਾਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਰਕਮ 28.05.2019 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 10% ਵਾਧੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ।

iii. ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲਾਗਤ 2,00,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਹੈ।

9. ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪੀਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

10. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਖ ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ 'ਤੇ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਂਡਿੰਗ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਹਤ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕਪਾਸੜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਿਰਭਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਮੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਧਦਾ ਹੈ

ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਨਿਰਭਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਚਾਨਕ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪਵੇ।

11. ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕਸਟਡੀ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਮੁੱਖ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸਰਵਉੱਚ ਹਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

12. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ *ਅਜੈ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਐਚਐਨ, ਰਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ*[2] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਚਐਮਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ *ਅਜੈ ਮੋਹਨ* (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਜਾਂ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਅਤੇ 26 ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ - ਇਕ ਨਿਰਭਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੁੱਢਲੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

13. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਮਿਲੀ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, *ਰਜਨੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਨੇਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੇਸ*[3] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

---

2 [2007] 13 ਐਸਸੀਆਰ. 298: (2008) 2 ਐਸਸੀਸੀ. 507

3 [2020] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1093: (2021) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 32

ਇਸ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ, ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ, ਪਤਨੀ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀ ਵਧਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਦੀ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਕੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

14. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ, ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2007 ਅਤੇ 2016 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 4,00,000 ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਕਾਰਨ ਰਹਿਣ ਦੇ ਉੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਪਾਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿੱਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਦੌਲਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਚੋਣਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 2009-2010 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਮਿਊਚੁਅਲ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚ 5.10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

15. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਬਾਰੇ ਝੂਠੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਗੁੜਗਾਓਂ ਦੇ ਰਿਚਮੰਡ ਪਾਰਕ ਦੇ ਐਫ-146 ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਮ ਕੰਸਲਟੈਂਟਸ ਐਲਐਲਪੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ 2016 ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੋਜਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦਬਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਪੈਟਰਨ ਦਿਖਾਇਆ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

16. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ:

ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਮਏਟੀ ਐਪ (ਐਫ.ਸੀ.) 120/2019 ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਚਐਮਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਤਹਿਤ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅੰਤਰਿਮ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ 1,15,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲੱਖ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 1,45,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਲੱਖ 45 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਬੰਧਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਲਈ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਆਜ ਦੀ ਗਣਨਾ ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਬਕਾਏ, ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਅੱਠ (8) ਹਫਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਮੱਗਰੀ/ਸਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਵਾਧੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ 26 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਆਜ @ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦੰਡਕਾਰੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਅੰਤਰਿਮ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਡਿਫਾਲਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

18. ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੈਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁਖਾਵੇਂ ਹੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਸੁਣਿਆ ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੜ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

19. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ, ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ, ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖਾਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਇਰਾਦਾ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ।

20. ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

21. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਕੱਠੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਬੇਟਾ ਹੈ, ਉਹ ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਅਤੇ 2004 ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਸਹਿਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋੜਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਰਿਮ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 2004 ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

22. ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ, ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ, ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਆਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ *ਸ਼ਿਲਪਾ ਸੈਲੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਰੁਣ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ* [4] ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਆਹ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

24. *ਸ਼ਿਲਪਾ ਸੈਲੇਸ਼* ***(ਸੁਪਰਾ)*** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ *ਕਿਰਨ ਜੋਤ ਮੈਨੀ ਬਨਾਮ ਅਨੀਸ਼ ਪ੍ਰਮੋਦ ਪਟੇਲ* [5] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ।

---

4 [2023] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 165: (2022) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 754

5 [2024] 7 ਐਸਸੀਆਰ. 942: (2024) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ.1724

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਵਾਸ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਸੁਲ੍ਹਾ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਕਾਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

25. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਸ਼ਿਲਪਾ ਸੈਲੇਸ਼* ***(ਸੁਪਰਾ)*** ਅਤੇ *ਕਿਰਨ ਜੋਤ ਮੈਨੀ* **(ਸੁਪਰਾ)**, *ਅਸ਼ੋਕ ਹੁਰਾ ਬਨਾਮ ਰੁਪਾ ਬਿਪਿਨ ਜ਼ਵੇਰੀ*[6] ਅਤੇ *ਹਿਤੇਸ਼ ਭਟਨਾਗਰ ਬਨਾਮ ਦੀਪਾ ਭਟਨਾਗਰ,*[7] ਵਰਗੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਰੱਖੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਇੰਨੇ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਬਚਾਓ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕ, ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

26. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਭਾਵੇਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੀਬ 5 ਤੋਂ 6 ਸਾਲ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ, ਇਹ ਵੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਵਾਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਨ. ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀਨ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਲਈ ਅਸਹਿਜ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਹਿਵਾਸ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਨੌਕਰ ਵਰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਕਦੇ ਦੇਖਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਪਤਨੀ ਵਾਂਗ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰਕਾਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਆਪਣਾ ਸਹੁਰਾ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

27. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਲਾਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਰਿਮ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

28. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

29. ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੁਣ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇ ਕੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

30. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੀਏ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੀ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਮਾਤਰਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

31. ਸਥਾਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਵਿਆਹ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਵਹਾਰ;

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ; ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚੇ; ਆਪਣੇ ਨਿਰਭਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ; ਵਿਆਹ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣੇ ਗਏ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਕਾਰਕ. ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਵਿਨੀ ਪਰਮਵੀਰ ਪਰਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪਰਮਵੀਰ ਪਰਮਾਰ*,[8] ਅਤੇ *ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਸਰਲਾ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਅਗਰਵਾਲ*[9] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਸੀ।

32. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਰਜਨੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਨੇਹਾ* ***(ਸੁਪਰਾ)*** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੇਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਢਾਂਚਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਕਿਰਨ ਜੋਤ ਮੈਨੀ ਬਨਾਮ ਅਨੀਸ਼ ਪ੍ਰਮੋਦ ਪਟੇਲ* ***(ਸੁਪਰਾ)*** ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਈ ਹੈ। ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਭਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਭਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

i. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ.

ii. ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਲੋੜਾਂ।

iii. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ।

iv. ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਸੁਤੰਤਰ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ।

v. ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਿਆਰ ਮਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

vi. ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ।

vii. ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕੰਮਕਾਜੀ ਪਤਨੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਾਜਬ ਲਾਗਤ।

viii. ਪਤੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ, ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ।

ਇਹ ਸਿਰਫ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਸਟ੍ਰੇਟਜੈਕੇਟ ਰੁਬਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

---

8 [2011] 9 ਐਸਸੀਆਰ. 371: (2011) 13 ਐਸਸੀਸੀ. 112

9 [2012] 7 ਐਸਸੀਆਰ. 607: (2012) 7 ਐਸਸੀਸੀ. 288

33. *ਕਿਰਨ ਜੋਤ ਮੈਨੀ* ***(ਸੁਪਰਾ)*** ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ:

> 26. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਤੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਕ ਹੈ. ਅਦਾਲਤ ਪਤੀ ਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ, ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਵਾਜਬ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪਤੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸਦੀ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਗੀਆਂ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਨਿਰਪੱਖ, ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਉਸ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੀ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਆਦੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜੀ ਘੱਟ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਨਿਰਭਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਜਬ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕੇ।

34. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪੁੰਨ ਬੈਂਕਰ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿੱਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਡੀਮੈਟ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੱਤਰ ਲਗਭਗ ਦਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

35. ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬੇਟਾ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਹੁਣ ਆਪਣਾ ਬੀ.ਟੈਕ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਰਿਮ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੇਟਾ ਹੁਣ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਵੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

36. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਵਿਜ਼ਨ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅਨੁਮਾਨਤ ਤਨਖਾਹ ਲਗਭਗ 50,000 ਏਈਡੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਲਗਭਗ 10 ਤੋਂ 12 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ 2010 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਡੀਮੈਟ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸਦਾ ਲਗਭਗ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ।

37. ਸਹਿਵਾਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ, ਧਿਰਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗਲੋਬਲ ਟਰੱਸਟ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚੇਨਈ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵੱਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

38. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 23.09.2024 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ 72 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

39. ਇਹ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਕਿਰਨ ਜੋਤ ਮੈਨੇ* ***(ਸੁਪਰਾ)*** ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਬਲਕਿ ਪਤਨੀ ਲਈ ਵਧੀਆ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ.

40. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ, ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸਾਰੇ ਬਕਾਇਆ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਰਕਮ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

41. ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੇਟਾ ਹੁਣ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ/ ਪਸ਼ੇਵਰ ਡਿਗਰੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬੱਚਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਅੱਜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ, ਲਾਭਕਾਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੱਚਾ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ.

ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਧਨ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਬੇਟੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਜਬ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

42. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

43. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਰਲੇਖ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016